

דף מקורות - פרשת קורח – ויגמול שקדים

השיעור השבועי של הרב יצחק חי זאגא בבית הרב קוק, אור לכג' סיון תשע"ו
א. במדבר יז.. - 'וקח מאתם מטה מטה לבית אב מאת כל נשיאיהם.. ואת שם אהרן תכתב על מטה לוי..
והנחתם באהל מועד לפני העדות אשר אועד לכם שמה. והיה האיש אשר אבחר בו מטהו יפרח.. מלבי"ם –
..שמטהו שמציין את הנשיא עם שבטו יתעורר בו רוח אלוקים ויוציא פרי קדש הלולים וכמו שתעורר במטה
פעולה נפשית שהיא הפריחה שבא ע"י התעוררות נפש הצומחת. במדבר שם - וינח משה את המטת לפני
ד' באהל העדת.. והנה פרח מטה אהרן לבית לוי ויצא פרח ויצץ ציץ ויגמול שקדים. רש"י - כשהוכר הפרי
הוכר שהן שקדים, לשון ויגמול, ולשון זה מצוי בפרי האילן, כמו (ישעיה יח) ובוסר גומל יהיה
נצה. מלבי"ם בישעיהו - יש אילנות שהפרח קודם להציץ, השקדים ודומיהם.. אבן עזרא - ורבים אמרו,
בעבור שקדים, כי המטה היה ממין האילן.. ודרך דרש, כי שקדים כמו כי שוקד אני. ישעיהו נט' יח.. - 'ישלם
חמה לצריו גמול לאיביו.. מלבי"ם - התשלומין הם לפי המעשה.. כאשר עשה כן ישלם, ואינו מציין איזה
התפעלות אהבה או שנאה רצון או כעס בין המשלם להמקבל התשלום, אבל הגמול מציין התפעלות..

ב. רש"י - ולמה שקדים, הוא הפרי הממהר להפריח מכל הפירות, אף המעורר על הכהונה פורענותו
ממהרת לבא, כמו שמצינו בעוזיה.. אור החיים - ונראה שהוכרחו לומר כן שאין ראוי לבעל הנס לבקש פרי
הממהר להפריח שנראה ח"ו הפחתת היכולת.. ירמיהו א' - 'ויהי דבר ד' אלי לאמר מה אתה ראה ירמיהו
ואמר מקל שקד אני ראה. ויאמר ד' אלי היטבת לראות כי שקד אני על דברי לעשותו. רש"י - ומדרש אגדה
השקד הזה הוא משעת חניטתו עד גמר בישולו עשרים ואחד יום כמנין ימים שבין שבעה עשר בתמוז שבו
הובקעה העיר לתשעה באב שבו נשרף הבית. מלבי"ם - גדר פעל זה הוא המתמיד לעיין ולהביט או לשכון
אצל איזה דבר בהתמדה יתירה, כמו שוא שקד שומר, לשקוד על דלתותי..

ג. במדבר שם - ויאמר ד' אל משה השב את מטה אהרן לפני העדות למשמרת לאות לבני מרי.. יומא
נב - 'והתניא משנגזז ארון נגנזה עמו צנצנת המן וצלוחית שמן המשחה ומקלו של אהרן ושקדיה
ופרחיה.. מלבי"ם.. - היה הנס שלא נפל הפרח ולא הנץ והיה נמצא עליו הפרח כמו שהתחיל לפרוח שעז"א
והנה פרח, ועוד פרחים שנגמרה פריחתם שעז"א ויוציא פרח וגם נמצא עליו הנץ וגם הפרי שנגמרה.. שאם
היה פריחה לבד היה אומר שמשה כרת בד של אילן שקדים בעת שהפרח עליו, ובד זה היה דומה עם מטה
אהרן וכתב עליו שם אהרן.. ד"ז מבעלי התוספות - וראה מיומא.. אף מקלו של אהרן שקדיה ופרחיה נגזזו
מכלל דפרחים היו ועמדו לעולם ומצד אחד השקדים.

ד. שמות כה' לד - 'ובמנרה ארבעה גבעים משקדים כפתריה ופרחיה. רש"י - כתר גומו, מצויירים
היו.. אבן עזרא - אמר הגאון, כי משקדים כדמות שקדים. והנכון שהוא מגזרת לשקוד על דלתותי.

ה. במדבר ח' ב - 'דבר אל אהרן.. בהעלתך את הנרת.. רש"י - למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת
הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה דעתו, שלא היה עמהם בחנוכה, לא הוא ולא שבטו,
אמר לו הקב"ה חייך, שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות.

ו. משלי ח' לד - 'אשרי אדם שמע לי לשקד על דלתתי יום יום לשמר מזוזת פתחי. רש"י - לשקוד:
לשמור. על דלתותי: להכנס ראשון לבית המדרש ולבית הכנסת ולצאת אחרון. מלבי"ם - מצייר את החכמה

שהיא יושבת סגורה בהיכלה כבודה בת מלך פנימה, לא תתראה לאיש והדלתות סגורות, והמבקש אותה צריך לשקוד בשקידה רבה על דלתות הסגורות לשמור מזוזות פתחי, לשמור את העת שיפתח הפתח שאז ימצא החכמה בעת תתראה דרך הפתח.

ז. אורות הקודש א' ל' – 'ואם הלב יהמה, והנשמה כמהה לחשוק צפונות, נפשי חמדה בצל ידך לדעת כל רז סודך, והרוח יוצא וסוקר, וההתנוצצות הגלויה לפניו מברקת, ולפעמים אינה נקלטת בהתאמה עם כל אותן פלגי המסתרים, אל ירע לברך, אל תקל בעיניך עבודת קדשך, עבוד ועבוד בעולם אשר שערי נפתחים לפניך, אשרי אדם שמע לי לשקד על דלתתי יום יום, לשמר מזוזת פתחי, כי מצאי מצא חיים ויפק רצון מד'. וסוף הכבוד הגדול לבא, השערים יפתחו. ומלך הכבוד בא יבא, יבא מלך גבור ועוז, יבא גבור מלחמה, יבא מלך צבאות עליונים ותחתונים, יבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו. יתאחדו העולמים, יתמזג הגלוי והנסתר, תתאחד הגויה והנשמה, יתקשרו האורות והכלים. ומתיקות נעימה, עונג פנימי חסין ומאד נעלה, יחשפו במקורה של התעלסות הנשמה. וכח וגבורה של מעלה תופיע עליך בעדי עדיי נהורותיה, תכיר כחך וגבורת גאונך, תדע ענותך ודלותך, דלות כל יצור, כל עולם וכל יש מצד עצמו, שבו יגלה הוד נאווה תהלה, הוד מלך גאות לבש, רם ומתנשא שוכן שחקים. וחיי עולם וחיי עולמי עולמים, וחיי שעה וחיי רגעי רגעים, שכל ברק ברקים יתפוצץ לשמשות רבבות, ומהם עולמים יונהרו, אוצרות זיו, שפעות חיים, שמהם נשמות יוברקו, אליך יאתיו. וחוסן ישועות תלבש, אזור פאר תתאזר, ובשמחת נועם עליון ימוזג רוחך, ושלטון וממלכה פנימית וחצונית יהיה גורלך, וברחמים רבים על כל היצור ימולא רוחך, ותעז במדות מלך עולמים, טוב ד' לכל ורחמיו על כל מעשיו.

ח. ריקאנטי שמות לג' – 'הג' גביעים רומזים לג' אבות העליונים, וצוה לעשותן בצורת גביע, כי הם מקבלים ושואבים ממקור העליון להשפיע לאשר תחתם.. הכפתור הוא כנגד המכריע השני, ועל כן צורתו עגול. ופרח היא השושנה שבשיר השירים הכלולה מז' קצוות, ונקרא בספר הזוהר וורדא קדישא. והנה הג' גביעים שבכל קנה וקנה רומזים לג' הדסים שבלולב והכפתור והפרח ללולב ואתרוג, והבן זה. והגביע הרביעי אשר בקנה האמצעי רמז לתשובה הרוכבת עליהם..

ט. ראש מילין הברקה צירה – הצירה, מורה על כח הציר, השתלמות התמונה הרוחנית, בתאור מפורט, ששני הכחות צריכים להתאגד יחד להוציא אל הפועל את השכלול התמונתי, כח העליון שבמחשבה, כתואר החולם, וכח המעשי המושפל כהחיריק, והם משפיעים זה על זה בדרך ישרה, כדמות שני המאורות בגדלם המקוה, שישפיעו זה על זה במעמד ישר.